

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 478/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniam Okresného súdu Košice I č. k. 40 Er 4643/2007 zo 7. februára 2020 a z 28. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutými uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) napadnutými uzneseniami rozhodol o náhrade trov sťažovateľa (ako pôvodného exekútora, pozn.) v exekučnej veci vedenej pod sp. zn. 40 Er 4643/207 (ďalej len „napadnuté exekučné konanie“). Okresný súd prvým napadnutým uznesením zo 7. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie VSÚ“) rozhodol

prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka (ďalej len „VSÚ“) tak, že sťažovateľovi ako pôvodnému exekútorovi nepriznal náhradu trov konania. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu VSÚ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 28. júna 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že ju zamietol. V odôvodnení svojho napadnutého uznesenia okresný súd v podstatnom uviedol, že sťažovateľ vykonával exekúciu na základe poverenia č. 5802033163 z 26. novembra 2007. Dňa 31. júla 2013 bol oprávneným doručený návrh na zmenu súdneho exekútora v napadnutom exekučnom konaní, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 23. novembra 2017 (právoplatné 14. marca 2018) tak, že vykonaním exekúcie poveril súdneho exekútora [REDAKOVANÉ]. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd preto pri rozhodovaní o trovách sťažovateľa aplikoval § 243k Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, v zmysle ktorého pôvodnému súdnemu exekútorovi patria trovy v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene exekútora použité na uspokojenie nárokov exekútora, preto zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ, ktorým okresný súd trovy exekúcie sťažovateľovi nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta, že okresný súd rozhodol o navrhutej zmene súdneho exekútora z roku 2013 až uznesením z 23. novembra 2017, teda o štyri roky neskôr. V dôsledku nečinnosti okresného súdu mal už okresný súd aplikovať novšiu právnu úpravu exekučného poriadku, ktorá v konečnom dôsledku sťažovateľa poškodila, pretože v zmysle novej právnej úpravy exekučného poriadku (účinné od 1. apríla 2017) pôvodnému súdnemu exekútorovi neprináležia žiadne trovy okrem tých, ktoré si súdny exekútor dovtedy vymohol na účel uspokojenia svojich nárokov. Keby bol okresný súd rozhodol o zmene pôvodného exekútora a trovách pôvodného súdneho exekútora ešte pred prijatím označenej novely Exekučného poriadku, náležala by mu odmena, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie. Sťažovateľ okresnému súdu vyčíta, že o trovách pôvodného súdneho exekútora rozhodol neskoro, až napadnutým uznesením VSÚ, a to tak, že mu náhradu trov nepriznal. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že jeho sťažnosť zamietol. Sťažovateľ je toho názoru, že v dôsledku nepružného postupu okresného súdu o jeho nárokoch bolo rozhodnuté až po zmene právnej úpravy, teda retroaktívne v rozpore s princípom právnej istoty. Tvrdí, že v jeho veci bolo nutné aplikovať § 44 ods. 11 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 a postupovať, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie. Vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že okresný súd rozhodol svojvoľne a arbitrárne a zároveň napadnutými uzneseniami okresného súdu došlo k neprípustnému zásahu do jeho označených práv procesnej a rovnako aj hmotnej povahy. Pokiaľ ide o namietané porušenie jeho označených práv hmotnej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, sťažovateľ ho vidí v tom, že okresný súd nesprávne rozhodol o jeho nároku na trovy exekúcie, čím malo zároveň dôjsť aj k neprípustnému zásahu do jeho majetkových práv. Namietané porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odôvodnil tým, že v napadnutom exekučnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a to pri rozhodovaní o návrhu na zmenu exekútora, ako aj trov pôvodného exekútora.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na ich odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K napadnutému uzneseniu VSÚ:

5. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Proti napadnutému uzneseniu VSÚ bola prípustná sťažnosť ako opravný prostriedok spôsobilý zabezpečiť sťažovateľovi účinnú ochranu jeho namietaným právam. Vzhľadom na uvedené ústavný súd s poukazom na princíp subsidiarity dospel k záveru o nedostatku svojej právomoci preskúmať napadnuté uznesenie VSÚ, keďže na základe sťažnosti ho už preskúmal okresný súd v rámci konania o sťažnosti.

7. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu VSÚ odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

8. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. Ústavný súd pripomína, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov, resp. iných orgánov verejnej moci už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu alebo inú ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím orgánu verejnej moci sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov (resp. iných orgánov verejnej moci) sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

10. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípad svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame, či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojoľli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

11. Uvedené východiská formulované vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov sú podľa názoru ústavného súdu plne aplikovateľné a aktuálne aj vo vzťahu k rozhodovaniu okresného súdu o nepriznaní trov súdnemu exekútorovi ako orgánu verejnej moci pri výkone jemu zverenej kompetencie v rámci súdnej moci.

12. Predmetom ústavnej sťažnosti sú predovšetkým námietky porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodov uvedených v časti II tohto uznesenia.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu konštatuje, že vo veci konajúci súd postupoval v súlade s platnými právnymi predpismi, keď svoje rozhodnutie vo vzťahu ku sťažnosťou napadnutému výroku o trovách pôvodného súdneho exekútora riadne odôvodnil na vec vzťahujúcimi sa normami práva platného v čase svojho rozhodovania, pričom ústavný súd nezistil aplikačnú ani interpretačnú svojoľlu pri rozhodovaní o sťažnosti súdneho exekútora v napadnutom konaní. Ústavný súd preto sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Okresný súd v čase rozhodovania o trovách pôvodného súdneho exekútora musel aplikovať § 243k Exekučného poriadku, keďže k rozhodnutiu o zmene pôvodného súdneho exekútora došlo až po 1. apríli 2017. Skutočnosť, že samotný návrh na zmenu exekútora bol podaný omnoho skôr, je za danej procesnej situácie z hľadiska základného práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces, irelevantná, pretože okresný súd v čase rozhodovania o trovách pôvodného súdneho exekútora už nemohol postupovať v zmysle právneho názoru sťažovateľa, pretože by rozhodol nezákonne, v rozpore s platným právom.

15. Pokiaľ ide o namietané porušenie sťažovateľových práv hmotnej povahy podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, porušenie týchto práv sťažovateľ argumentačne odvíjal od toho, že okresný súd mal v okolnostiach jeho prípadu aplikovať iné ustanovenia Exekučného poriadku. Keďže ústavný súd nezistil porušenie namietaných práv procesnej povahy podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. nenáležitú aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku, nevyhnutne dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tvrdení sťažovateľa o porušení týchto hmotných práv napadnutým uznesením okresného súdu, preto sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Ústavný súd napokon rozhodol aj o namietanom porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

17. V súlade so svojou judikatúrou (obdobne IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08, III. ÚS 207/2011) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo, alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

18. Ústavný súd pripomína, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

19. Z obsahu samotnej sťažnosti, ako aj z vyžiadaných dokumentov (z doložky právoplatnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, pozn.) je zrejmé, že napadnuté konanie v časti, v ktorej sa rozhodovalo o nárokoch sťažovateľa, bolo právoplatne skončené 17. júla 2021, pričom sťažnosť bola ústavnému súde doručená 17. septembra 2021, čo vedie ústavný súd k záveru, že sťažnosť v tejto časti je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol.

20. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu